

Program UE dot. migracji i uchodźców

wg stanu na 27.10.2016

MATERIAŁY OIDE

Krótki przewodnik po dokumentach stanowiących odpowiedź UE na bezprecedensowy kryzys migracyjny. Zawierają one zarówno rozwiązania w zakresie bieżącej pomocy dla uchodźców, jak i długoterminową strategię zarządzania w obszarze migracji i azylu.

Słowa kluczowe: przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, polityka migracyjna UE

Spis treści

- I. WPROWADZENIE
- II. DOKUMENTY
- III. KOMUNIKATY PRASOWE I STRONY INTERNETOWE
- IV. WYBRANE PUBLIKACJE

I. WPROWADZENIE

13 maja 2015 KE - w odpowiedzi na kryzys migracyjny w rejonie Morza Śródziemnego - przedstawiła **europejski program w zakresie migracji (COM(2015) 240)**. Jego głównym celem jest wypracowanie kompleksowego podejścia do kwestii migracji i uwzględnienia jej we wszystkich obszarach polityki, zarówno wewnętrznej jak i zewnętrznej, przy możliwie efektywnym wykorzystaniu agencji unijnych oraz dostępnych narzędzi, a także zaangażowaniu m.in. państw członkowskich, instytucji UE, organizacji międzynarodowych, władz lokalnych i państw trzecich (pkt 5). Pierwsza część programu określa natychmiastowe środki, jakie należy podjąć w celu zapobieżenia tragicznym wypadkom, zaś druga prezentuje nowe strategiczne podejście do zarządzania migracją oparte na czterech filarach.

27 maja 2015 KE przedstawiła **pierwszy pakiet środków wykonawczych** europejskiego programu w zakresie migracji, obejmujący m.in. wniosek ws. tymczasowego mechanizmu relokacji (na podst. art. 78 ust. 3 TfUE), którego celem jest udzielenie pomocy Włochom i Grecji (pkt 7) oraz zalecenie dotyczące programu przesiedleń (pkt 8). Ponadto KE zaprezentowała m.in. unijny plan przeciwdziałania przemytowi ludzi (pkt 9), wytyczne dot. pobierania odcisków palców (pkt 10) oraz uruchomiła publiczne konsultacje nt. przeglądu dyrektywy ws. niebieskiej karty (pkt 46).

Decyzja Rady w sprawie tymczasowego mechanizmu relokacji (dotyczącego 40 tys. osób) zapadła 14 września 2015 (pkt 28), po uprzednim wyrażeniu zgody przez Parlament Europejski (pkt 23).

Ze względu na masowy napływ migrantów do Włoch, Grecji oraz Węgier, **9 września 2015 KE przedstawiła kolejny pakiet środków wykonawczych**, w skład którego weszły m.in. wniosek w sprawie nadzwyczajnej relokacji z Grecji, Węgier i Włoch 120 tys. osób, które w oczywisty sposób potrzebują ochrony międzynarodowej (uzupełnienie wniosku KE z maja 2015) (pkt 11), wniosek w sprawie ustanowienia stałego kryzysowego mechanizmu relokacji dla wszystkich państw członkowskich (pkt 12), wniosek ws. stworzenia unijnego wykazu bezpiecznych krajów pochodzenia (pkt 13) oraz plan działania UE w zakresie powrotów (pkt 14) i wspólny podręcznik powrotów (pkt 17).

17 września 2015 PE poparł, w trybie pilnym, wniosek dotyczący relokacji 120 tys. osób poszukujących azylu, z Grecji, Włoch i Węgier, do innych krajów członkowskich UE (pkt 21). **22 września 2015 Rada ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych** przyjęła tymczasowe środki dotyczące tych 120 tys. osób: decyzję ustanawiającą tymczasowy mechanizm relokacji 66 tys. osób z Włoch i Grecji do innych państw członkowskich, oraz postanowiono, że 54 tys. osób zostanie przeniesionych do innych państw członkowskich na podstawie odrębnych decyzji (pkt 27).

Na nadzwyczajnym spotkaniu Rady Europejskiej 23 września 2015 przywódcy podjęli decyzje w kilku najbardziej palących kwestiach oraz omówili wyzwania długoterminowe, podkreślając konieczność współdziałania w duchu solidarności, przy jednoczesnym stosowaniu obowiązujących przepisów, w tym rozporządzenia dublińskiego i dorobku Schengen (pkt 35).

14 października 2015 KE przedstawiła komunikat opisujący stan realizacji działań priorytetowych w ramach europejskiego programu w zakresie migracji (COM(2015) 510; pkt 4).

15 października 2015 na posiedzeniu Rady Europejskiej uzgodniono dalsze kierunki działań, m.in.: współpracę z krajami pochodzenia i tranzytu (porozumienie w sprawie wspólnego planu działania UE–Turcja; pkt 41), wzmocnienie ochrony granic zewnętrznych UE poprzez ustanowienie zintegrowanego systemu zarządzania granicami i wzmocnienie mandatu Fronteksu (więcej – patrz pkt 34).

12 listopada 2015 w Valletcie odbyło się nieformalne posiedzenie unijnych szefów państw i rządów, poprzedzone międzynarodowym szczytem w sprawie migracji z udziałem przywódców krajów afrykańskich i przedstawicieli państw UE. Rezultatem szczytu było uzgodnienie planu działania (pkt 38; przy okazji szczytu oficjalnie uruchomiono także nadzwyczajny fundusz powierniczy na rzecz Afryki). W dniach 17-18 grudnia 2015 podczas posiedzenia Rady Europejskiej wskazano działania, które należy podjąć w trybie pilnym, aby odzyskać kontrolę nad granicami zewnętrznymi (pkt 33).

Rada Europejska na szczycie w dniach 18-19 lutego 2016 oceniła stan realizacji kierunków działań uzgodnionych podczas grudniowego posiedzenia. Dyskusje dotyczyły m.in.: wdrażania planu działania UE–Turcja (podkreślono jego priorytetowe znaczenie dla powstrzymania przepływów migracyjnych), przyspieszenia realizacji ustaleń szczytu w Valletcie, przywrócenia normalnego funkcjonowania strefy Schengen, wewnętrznego niesienia pomocy humanitarnej na terytorium UE (we współpracy m.in. z Biurem Wysokiego Komisarza NZ ds. Uchodźców) oraz funkcjonowania tzw. hotspotów (więcej nt. ustaleń szczytu – pkt 32).

7 marca 2016 odbył się szczyt przywódców UE z Turcją, podczas którego omówiono realizację wspólnego planu działania, a strona turecka potwierdziła zobowiązanie do szybkiego przyjęcia wszystkich migrantów przedostających się z Turcji do Grecji, którzy nie wymagają ochrony międzynarodowej (pkt 40).

17-18 marca 2016 Rada Europejska kontynuowała debatę nad strategią przezwyciężenia kryzysu migracyjnego (więcej - pkt 31), zaś **na trzecim z kolei szczycie UE-Turcja, w dniu 18 marca br.**, osiągnięto porozumienie mające na celu zatrzymanie napływu migrantów przez Turcję do Europy, przerwanie działalności przemytników oraz zaoferowanie migrantom alternatywnego rozwiązania. Ustalono, że od 20.03.2016 wszyscy migranci o nieuregulowanym statusie, którzy przedostaną się z Turcji do Grecji, będą odsyłani do Turcji, jednocześnie za każdego Syryjczyka, który zostanie odesłany do Turcji, UE przyjmie innego Syryjczyka z tego państwa; ponadto UE przyspieszy wydatkowanie przyznanych Turcji 3 mld euro i uruchomi dodatkowe 3 mld, gdy zasoby te się wyczerpią i o ile dotrzymane zostaną zobowiązania (pkt 39).

W kwietniu 2016 KE przedstawiła założenia reformy wspólnego europejskiego systemu azylowego (WESA). Pierwszy pakiet projektów aktów prawnych reformujących WESA zaprezentowano 4 maja, drugi - 13 lipca 2016 (pkt: 3; więcej - Materiały OIDE: [Reforma wspólnego europejskiego systemu azylowego \[WESA\]](#)).

7 czerwca 2016 KE zaprezentowała plan działania na rzecz wspierania państw członkowskich w integracji obywateli państw trzecich oraz zwiększenia wkładu obywateli państw trzecich w życie gospodarcze i społeczne w UE (pkt 2), a także wniosek legislacyjny dotyczący reformy przepisów w zakresie wysoko wykwalifikowanych migrantów przybywających do UE w celu podjęcia pracy, tzw. dyrektywa ws. niebieskiej karty (pkt 1) .

14 września 2016 Rada ostatecznie **zatwierdziła rozporządzenie ws. ustanowienia Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej** (PE wyraził swoje poparcie w rezolucji z 6 lipca 2016, pkt 20). Nowa formacja składa się z Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej oraz krajowych organów odpowiedzialnych za zarządzanie granicami. Rozpoczęła działanie 6 października 2016, a jej głównym zadaniem jest opracowanie strategii operacyjnej w zakresie zarządzania granicami i koordynacja pomocy płynącej ze wszystkich państw członkowskich (pkt 30).

II. DOKUMENTY

Komisja Europejska

Dokumenty

1. [Wniosek dotyczący dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie warunków wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich w celu podjęcia pracy w zawodzie wymagającym wysokich umiejętności](#), COM(2016) 378, 07.06.2016
2. [Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów Plan działania na rzecz integracji obywateli państw trzecich](#), COM(2016) 377, 07.06.2016
3. [Komunikat Komisji: W kierunku reformy wspólnego europejskiego systemu azylowego i zwiększenia liczby legalnych sposobów migracji do Europy](#), COM(2016) 197, 06.04.2016
4. [Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej i Rady - Zarządzanie kryzysem związanym z uchodźcami: stan realizacji działań priorytetowych w ramach Europejskiego programu w zakresie migracji](#), COM(2015) 510, 14.10.2015; [Załączniki](#)
5. [Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów - Europejski program w zakresie migracji](#), COM(2015) 240, 13.05.2015

6. [Nowy początek dla Europy: Mój program na rzecz zatrudnienia, wzrostu, sprawiedliwości oraz zmian demokratycznych. Wytyczne polityczne na następną kadencję Komisji Europejskiej](#), 15.07.2014

Pierwszy pakiet środków wykonawczych Europejskiego programu w zakresie migracji

7. [Wniosek w sprawie decyzji Rady wprowadzającej środki przejściowe w dziedzinie ochrony międzynarodowej na korzyść Włoch i Grecji](#), COM(2015) 286; [Załączniki](#)
8. [Zalecenie Komisji z dnia 8.6.2015 r. dotyczące europejskiego programu przesiedleń](#), C(2015) 3560; [Załącznik](#)
9. [Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów: Unijny plan działania na rzecz zwalczania przemytu migrantów na lata 2015-2020](#), COM(2015) 285
10. [Commission staff working document on Implementation of the Eurodac Regulation as regards the obligation to take fingerprints](#), SWD(2015) 150

Drugi pakiet środków wykonawczych Europejskiego programu w zakresie migracji

11. [Wniosek dotyczący decyzji Rady wprowadzającej środki tymczasowe w dziedzinie ochrony międzynarodowej na rzecz Włoch, Grecji i Węgier](#), COM(2015) 451, [Załączniki](#)
12. [Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego kryzysowy mechanizm relokacji i zmieniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady \(UE\) nr 604/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia kryteriów i mechanizmów ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca](#), COM(2015) 450, [Załącznik](#)
13. [Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego unijny wspólny wykaz bezpiecznych krajów pochodzenia do celów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/32/UE w sprawie wspólnych procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej, oraz zmieniającego dyrektywę 2013/32/UE](#), COM(2015) 452, [Załącznik](#)
14. [Komunikat Komisji Do Parlamentu Europejskiego I Rady: Plan działania UE w zakresie powrotów](#), COM(2015) 453
15. [Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zasad udzielania zamówień publicznych w związku z obecnym kryzysem azylowym](#), COM(2015) 454
16. [Wspólny Komunikat do Parlamentu Europejskiego i Rady: Stawić czoła kryzysowi uchodźczemu w Europie: rola Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych](#), JOIN(2015) 40
17. [Zalecenie Komisji z dnia 1.10.2015 r. ustanawiające wspólny „Podręcznik dotyczący powrotów”](#), C(2015) 6250; [Załącznik](#)
18. [The European Union Emergency Trust Fund for stability and addressing root causes of irregular migration and displaced persons in Africa - Strategic Orientation Document](#), 15.02.2016
19. [Commission Decision of 20.10.2015 on the establishment of a European Union Emergency Trust Fund for stability and addressing root causes of irregular migration and displaced persons in Africa](#), C(2015) 7293

Parlament Europejski

Dokumenty

20. [Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 6 lipca 2016 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej oraz uchylającego rozporządzenie \(WE\) nr 2007/2004, rozporządzenie \(WE\) nr 863/2007 i decyzję Rady 2005/267/WE](#)
21. [Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 17 września 2015 r. w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Rady wprowadzającej środki tymczasowe w dziedzinie ochrony międzynarodowej na rzecz Włoch, Grecji i Węgier](#)
22. [Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 10 września 2015 r. w sprawie migracji i uchodźców w Europie](#)
23. [Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 9 września 2015 r. w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Rady wprowadzającej środki przejściowe w dziedzinie ochrony międzynarodowej na korzyść Włoch i Grecji](#)
24. [Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie ostatnich tragicznych wydarzeń na Morzu Śródziemnym oraz polityki UE w zakresie migracji i azylu](#)
25. [Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 17 grudnia 2014 r. w sprawie sytuacji w regionie Morza Śródziemnego oraz potrzeby opracowania całościowego podejścia UE do migracji](#)

Rada Unii Europejskiej

Dokumenty

26. [Decyzja wykonawcza Rady ustanawiająca zalecenie w sprawie wyeliminowania poważnych niedociągnięć stwierdzonych w toku oceny z 2015 r. dotyczącej stosowania przez Grecję dorobku Schengen w zakresie zarządzania granicami zewnętrznymi](#), 12 lutego 2016
27. [Decyzja Rady \(UE\) 2015/1601 z dnia 22 września 2015 r. ustanawiająca środki tymczasowe w obszarze ochrony międzynarodowej na rzecz Włoch i Grecji](#), 22 września 2015
28. [Decyzja Rady \(UE\) 2015/1523 z dnia 14 września 2015 r. ustanawiająca środki tymczasowe w obszarze ochrony międzynarodowej na rzecz Włoch i Grecji](#), 14 września 2015
29. [Konkluzje Rady: Podejmowanie działań w celu lepszego zarządzania przepływami migracyjnymi](#), 10 października 2014

Parlament Europejski i Rada UE

Dokumenty:

30. [Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady \(UE\) 2016/1624 z dnia 14 września 2016 r. w sprawie Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej oraz zmieniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady \(UE\) 2016/399 i uchylające rozporządzenie \(WE\) nr 863/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady, rozporządzenie Rady \(WE\) nr 2007/2004 i decyzję Rady 2005/267/WE](#), Dz.U. L 251 z 16.9.2016, str. 1—76.

Rada Europejska

Dokumenty

31. [Posiedzenie Rady Europejskiej \(17 i 18 marca 2016 r.\) – Konkluzje](#)
32. [Konkluzje z posiedzenia Rady Europejskiej w dniu 18-19 lutego 2016](#), s. 4-6.
33. [Konkluzje z posiedzenia Rady Europejskiej w dniu 17-18 grudnia 2015](#), s. 1-2.
34. [Konkluzje z posiedzenia Rady Europejskiej w dniu 15 października 2015](#), s. 1-5.
35. [Nieformalny szczyt szefów państw i rządów \(23 września 2015\) – Oświadczenie](#)
36. [Konkluzje z posiedzenia Rady Europejskiej w dniach 25 i 26 czerwca 2015](#), s. 1-5.
37. [Nadzwyczajne posiedzenie Rady Europejskiej \(23 kwietnia 2015 r.\) - Oświadczenie](#)

Inne

38. [Action Plan](#), Valletta Summit, 11-12 November 2015

III. KOMUNIKATY PRASOWE I STRONY INTERNETOWE

Komunikaty prasowe

39. [Oświadczenie UE-Turcja](#), 18 marca 2016
40. [Oświadczenie szefów państw i rządów UE](#), 8 marca 2016
41. [EU-Turkey joint plan – European Commission:Fact Sheet](#), 15 października 2015
42. [Kryzys związany z uchodźcami: zdecydowane działania Komisji Europejskiej – pytania i odpowiedzi](#), 9 września 2015
43. [Co powinno się wiedzieć o pierwszych działaniach w ramach europejskiego programu w zakresie migracji? Najczęstsze pytania](#), 27 maja 2015

Strony internetowe

44. [Migration. Towards a European agenda on Migration](#) – Komisja Europejska
45. [Migration and Home Affairs: European Agenda on Migration – Fact sheets](#) – Komisja Europejska
46. [Migration and Home Affairs: Public consultation on the EU Blue Card and the EU's labour migration policies](#) – Komisja Europejska
47. [Migracja: wspólne wyzwanie - UE poszukuje odpowiedzi na kryzys migracyjny](#) – Parlament Europejski
48. [Rozwiązywanie problemu presji migracyjnej](#) – Rada Europejska i Rada UE

IV. WYBRANE PUBLIKACJE

49. Angenendt S. i in.: [Border Security, Camps, Quotas: The Future of European Refugee Policy?](#), „SWP Comment” 2016/C 32, Stiftung Wissenschaft und Politik, June 2016.
50. Carrera S., Hertog L. den: [A European Border and Coast Guard: Fit for purpose?](#), „Commentary”, Centre for European Policy Studies, 24.02.2016.
51. Dennison S., Janning J.: [Bear any burden: How EU governments can manage the refugee crisis](#), „Policy Brief”, European Council on Foreign Relations, 28.04.2016.

52. Dimitriadi A.: *Deals without borders: Europe's foreign policy on migration*, „Policy Brief”, European Council on Foreign Relations, 04.04.2016.
53. Elman P.: *The EU-Turkey Deal on Refugees: How to Move Forward*, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, "PISM Policy Papers" 2016, No. 3.
54. Gatto A.: *European Border and Coast Guard system*, „Briefing”, European Parliamentary Research Service, August 2016.
55. Gatto A.: *Europejska Agencja Straży Granicznej i Przybrzeżnej*, „W skrócie”, Biuro Analiz Parlamentu Europejskiego, czerwiec 2016.
56. Ghimis A. i inn.: *Migration Panorama. Schengen in the spotlight: a Europe with or without borders?*, European Policy Centre, 12.04.2016.
57. Hertog L. den: *EU Budgetary Responses to the 'Refugee Crisis': Reconfiguring the Funding Landscape*, „CEPS Paper in Liberty and Security in Europe” no. 93, Centre for European Policy Studies, 19.05.2016.
58. Ivanov D.: *Towards a reform of the Common European Asylum System*, „At a glance”, European Parliamentary Research Service, May 2016.
59. Kaca E.: *Schengen's Future in Light of the Refugee Crisis*, „PISM Strategic File” nr 2 (84), Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, 12.02.2016.
60. Kaca E.: *Unijna służba graniczna: potencjał i ryzyko*, „Biuletyn PISM” nr 111, 18.12.2015.
61. Malmersjo G., Remáč M.: *Regulation 604/2013 (Dublin Regulation) and asylum procedures in Europe*, „Briefing”, European Parliamentary Research Service, April 2016.
62. Malmersjo G., Remáč M.: *Schengen and the management of the EU's external borders*, „Briefing”, European Parliamentary Research Service, April 2016.
63. Orav A.: *First measures of the European Agenda on Migration*, „Briefing”, European Parliament - European Parliamentary Research Service, 17.06.2015.
64. Seufert G.: *Turkey as Partner of the EU in the Refugee Crisis*, German Institute for International and Security Affairs, "SWP Comments" 2016, No. 1.